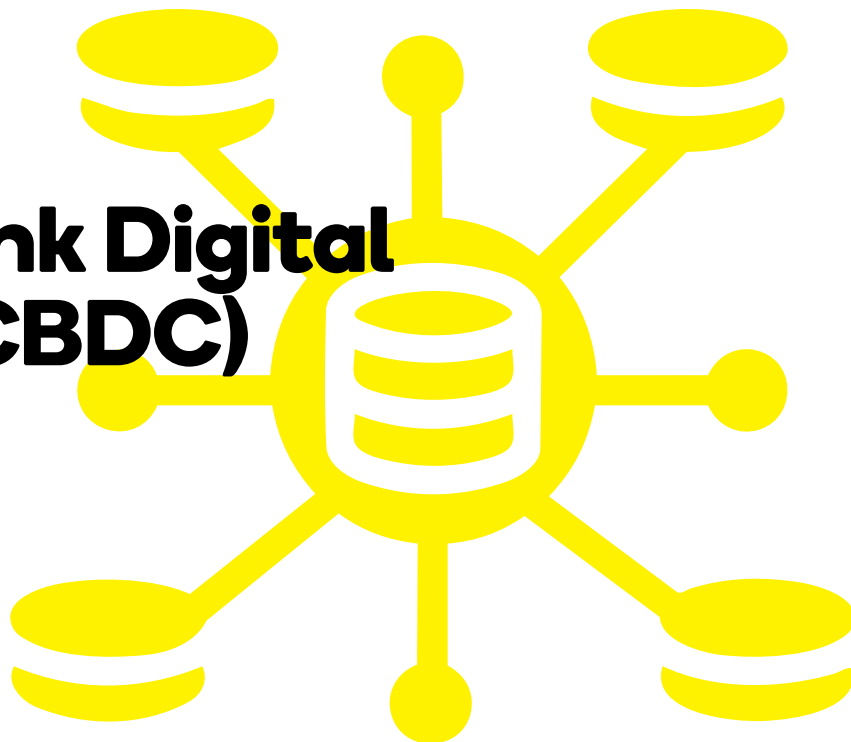

poslední aktualizace:

13. 1. 2026

Central Bank Digital Currency (CBDC)

Digitální měna centrální banky (CBDC) je nová forma oficiální měny vydávané centrální bankou. **Na rozdíl od peněz** v komerčních bankách představuje CBDC **přímý závazek centrální banky vůči držiteli**, obdobně jako hotovost. Digitální koruna či digitální euro by tedy byly elektronickým ekvivalentem bankovek a mincí a sloužily by k placení i uchování hodnoty obdobně jako hotovost. Hlavní inovací je umožnění **širšího přístupu veřejnosti k bezpečným penězům centrální banky**. Dnes drží bezhotovostní "centrální" peníze jen obchodní banky na účtech u centrální banky, zatímco s tzv. retailovou CBDC by je mohli používat přímo občané a firmy.

Nástup kryptoměn a úbytek hotovosti podnítil centrální banky k úvahám o vlastních digitálních měnách. Cílem je udržet krok s digitalizací plateb, aby měli občané i v budoucnu přístup k nejbezpečnější formě peněz, tedy **penězům centrální banky**, i v digitálním prostředí. **Výhody CBDC mohou zahrnovat** rychlejší a levnější platby bez prostředníků, finanční začlenění lidí bez bankovního účtu či modernizaci platební infrastruktury. Například **Bahamy zavedly** CBDC

Postoj České republiky a EU k digitální měně

Situace v České republice odráží opatrnost a vyčkávání. **Česká národní banka (ČNB)** sleduje vývoj CBDC už od roku 2016, ale zatím nepřistoupila k žádným konkrétním krokům směrem k vydání digitální koruny. V rámci ČNB vznikla v roce 2021 pracovní skupina, která analyzuje světový vývoj a zvažuje, zda a za jakých podmínek by vůbec mělo smysl českou CBDC vydat. „Bankovní rada ČNB dosud nepřijala žádné rozhodnutí ve věci případné emise českých CBDC,“ uvádí oficiální zpráva. Experti ČNB zdůrazňují, že případnému zavedení CBDC v ČR by muselo předcházet důkladné vyhodnocení potřebnosti a přidané hodnoty v našich podmínkách a také široká veřejná debata.

Jinými slovy je nejdříve třeba jasně prokázat, k čemu by česká digitální koruna byla dobrá a jaké problémy by řešila. Zatím převažuje názor, že současný platební systém funguje

(Sand Dollar) právě pro zlepšení obsluhy odlehklých komunit bez bank a posílení finančního zapojení obyvatel. **Digitální měna** může také posloužit jako záložní způsob placení při výpadku jiných systémů a posílit **měnovou suverenitu** země vůči nástupu soukromých kryptoměn. Zároveň je debatována i možnost efektivnější měnové politiky. Centrální banka by mohla peníze distribuovat či úročit přímo, bez závislosti na komerčních bankách.

S výhodami však přicházejí **významná rizika a nevýhody**. Podle ekonoma a předsedy Národní rozpočtové rady Mojžíra Hampla jsou potenciální přínosy (od lepší implementace měnové politiky a přímé vazby občanů na centrální banku po nižší náklady na oběh hotovosti) **vyváženy nevýhodami**, jako je **ohrožení finančního sektoru či nejistota zachování anonymity. Ztráta soukromí** je jednou z nejčastějších obav veřejnosti. Kritici varují, že digitální peníze by mohly vládám umožnit detailní sledování transakcí občanů a potenciálně omezovat „nežádoucí“ platby (jakýsi „Velký bratr“ v peněžence).

Zkušenosti z Číny vyvolávají otázky, zda se centrální banky nebudou dívat na účty klientů i z jiných důvodů než jen pro ochranu před zločinem. Na Západě sice zatím nikdo vážně nemluví o programování peněz tak, aby nešlo utrácet za určité zboží, ale nelze vyloučit **zneužití CBDC budoucími vládami k větší kontrole lidí**. Další vážné riziko spočívá v **ohrožení bankovního systému**. Pokud by lidé mohli mít **účet přímo u centrální banky**, mohli by ve velkém převést vklady z komerčních bank do CBDC. To by oslabilo schopnost bank poskytovat úvěry a v krajním případě způsobilo nestabilitu či útěk klientů od banky v době krize (převedením jejich vkladů na CBDC by se vznik finanční krize urychlil).

efektivně a hotovost i bezhotovostní platby dobře slouží veřejnosti. ČNB navíc upozorňuje na **legislativní bariéru**. Současné české zákony vydání CBDC neumožňují, takže by bylo nutné je změnit. To je další důvod, proč se do projektu nespěchá.

Opatrný postoj vychází také z obav o **stabilitu bankovního sektoru**. Masivní přesun vkladů obyvatel do digitální koruny by mohl oslabit české banky, zdražit úvěry a v krizi urychlit pád problémových bank. Vedení ČNB dává najevo, že **výhody CBDC u nás nejsou přesvědčivé**, pokud máme funkční alternativy. Například člen bankovní rady Oldřich Dědek **ve svém příspěvku** označil projekt digitální koruny za otevřený s mnoha nezodpovězenými otázkami. Momentálně podle něj převažuje více otazníků než konkrétních odpovědí. Jiné odhady tvrdí, že přínosy by byly spíše nepřímé. Zavedení CBDC by kupříkladu **donutilo komerční banky zlevnit některé služby a snížit poplatky**, a také by obchodníci ušetřili za poplatky karetním společnostem, pokud by zákazníci platili digitální měnou přímo. Tyto potenciální efekty však lze dosáhnout i tlakem na inovace v soukromém sektoru. ČNB proto zatím **nevidí naléhavý důvod zavádět digitální korunu**, dokud nepřinese jasnou přidanou hodnotu pro občany.

Pozornost ČNB se nicméně soustředí také na evropský kontext. Česká republika sice dosud nemá vlastní CBDC, ale jako člen EU a potenciální budoucí člen eurozóny bedlivě sleduje projekt **digitálního eura**. **Evropská centrální banka** již ukončila dvouletou přípravnou fázi a rozhodla se přejít do fáze přípravy technického řešení digitálního eura. Pokud vše půjde **podle plánu** a potřebná legislativa bude schválena v roce 2026, mohl by už v roce **2027 začít pilotní provoz a k první emisi digitálního eura** by mohlo dojít okolo roku **2029**. Evropská komise již předložila návrh nařízení, které má digitální euro právně ukotvit.

Centrální banky proto zvažují omezení, například **limity na množství digitální měny pro jednoho uživatele**, aby CBDC sloužila spíše k placení než jako náhrada bankovních vkladů. Implementace CBDC také naráží na **právní a technické překážky**, jelikož v mnoha zemích by vyžadovala změnu zákonů a vybudování zcela nové infrastruktury.

Přes tyto otazníky se do vývoje CBDC pustila **celá řada zemí**. Už tři státy světa zavedly vlastní digitální měnu pro veřejnost, totiž **Bahamy, Nigérie a Jamajka**. Nigérie spustila svůj eNaira v říjnu 2021. **Jamajka** uvedla národní digitální měnu Jam-Dex v roce 2022 po úspěšném pilotním programu a Bahamy zavedly CBDC již v roce 2020.

Velké světové ekonomiky jsou zatím ve fázi zkoušek. **Čína** jako první velká ekonomika od roku 2020 **pilotuje** digitální jüan, který má již přes 100 milionů uživatelů. **Švédsko testuje e-kronu**, jelikož hotovost v této zemi rychle mizí z oběhu. **Rusko** schválilo emisi digitálního rublu a v roce 2023 **zahájilo** jeho pilotní provoz. **Indie spustila** pilot digitální rupie, který se stále rozšiřuje a rovněž plánuje její plné zavedení. **Celkem přes 130 zemí světa aktivně zkoumá nebo testuje CBDC**, ať už formou studií, nebo omezených pilotních projektů. Patří mezi ně i všechny největší ekonomiky včetně USA, Velké Británie, zemí eurozóny či Japonska.

Ve světě tedy CBDC postupně přechází z teorie do praxe. Rovněž **Evropská centrální banka (ECB)** od roku 2021 **intenzivně pracuje** na konceptu **digitálního eura**. **Podle prezidentky ECB** Christine Lagardeové má digitální euro zajistit, že i v digitálním věku budou občané a firmy v eurozóně mít přístup k nejbezpečnější formě peněz, tedy penězům centrální banky, podobně jako dosud skrze hotovost. Euro v digitální podobě tak vnímá ECB jako prostředek, jak uchovat monetární suverenitu Evropy v době kryptoměn a zahraničních digitálních měn. Digitální euro však má být **pouze doplněk hotovosti, nikoli její náhrada**. Hotovost **zůstane nadále v oběhu** a digitální měna ji má jen doplňovat coby další možnost platby. Evropští ministři financí v rámci eurozóny (Eurogroup) se **shodli**, že klíčové je zachovat **důvěru uživatelů**, což znamená zajistit

V rámci EU tedy probíhá politická diskuse. Tzv. Eurogroup (ministři financí zemí eurozóny) vydala **společné prohlášení na podporu projektu digitálního eura**. Současně si rovněž klade podmínky. Digitální euro nesmí narušit finanční systém, musí být navrženo s ohledem na potřeby občanů a respektovat jejich právo na soukromí. To se promítlo i do návrhu. **Uvažují se například limity na držení digitálních eur pro jednotlivce**, aby nedošlo k odlivu vkladů z bank a silná omezení přístupu centrální banky k údajům o platbách občanů. Digitální euro tedy má fungovat spíše jako digitální bankovka, tedy jako další volba pro platby, zejména v e-commerce nebo P2P převodech, **zatímco hotovost zůstane zachována**. ECB i Evropská komise opakovaně zdůrazňují, že **nikdo nebude nucen digitální měnu používat**. Pokud přijde, bude to jen alternativa vedle bankovek a současných elektronických plateb.

A jaký je přístup dalších zemí EU? **Žádná členská země EU zatím vlastní národní CBDC nezavedla**. Většina čeká na společné digitální euro, případně vyčkává, jak se osvědčí projekty jinde. **Švédsko** (které není v eurozóně) patří k průkopníkům, jak již bylo řečeno. Už od roku 2020 testuje e-kronu, protože Švédové téměř přestali používat hotovost. **Pilotní projekt Riksbank** má ověřit technologii i to, jak zajistit dostupnost digitální měny pro seniory a další skupiny v bezhotovostní společnosti. Zatím však e-krona nebyla legislativně schválena a pokračuje ve fázi zkoušek. **Další státy eurozóny** (např. Estonsko, Nizozemí či Německo) **se zapojily** do pracovních skupin ECB. Většina z nich rovněž klade důraz na omezení dopadů na banky a ochranu dat. V celé EU je tak ve vztahu k CBDC znatelná opatrnost. Zavedení zcela nové formy peněz je **revoluční krok**, který budí otázky, zda rizika nepřeváží nad přínosy.

Česká republika jako člen EU se bude muset k digitálnímu euru postavit čelem. Ačkoliv ČR zatím svou korunu digitalizovat neplánuje, v budoucnu se může stát, že se digitální měně stejně nevyhne. Česká vláda

silnou **ochranu soukromí a bezpečnost systému**. Centrální banka by **neměla znát** osobní údaje ani detailní data o platbách jednotlivců. Transakce by tak měly zůstat do jisté míry anonymní, podobně jako když dnes platíme bankovkami.

i ČNB deklarují, že dokud Česká republika používá korunu, **žádné digitální e-koruny** v dohledné době **nebudou zavádět**. Pokud však jednou **přijmeme euro**, převezmeme tím automaticky i digitální euro, pokud už tou dobou bude existovat. „Pravděpodobně nás (digitální euro) čeká, zavázali jsme se přijmout euro a politici ho dřív nebo později přijmou, ať se nám to líbí, nebo ne. A s ním přijmeme i digitální euro, které v té době už patrně bude,“ **předpovídá** Dominik Stroukal, ekonom z Metropolitní univerzity Praha. I proto ČNB participuje na debatách o podobě digitálního eura. Aby tak hájila české zájmy jako je např. zachování hotovosti jako paralelní volby, ochranu dat atd. Z oficiálních stanovisek vyplývá, že **ČNB v principu není proti myšlence CBDC**, ale **trvá na opatrnosti**. Dokud nebudou jasné odpovědi na otázky kolem bezpečnosti, technologií, dopadu na banky a přínosu pro běžné občany, zůstane digitální koruna spíše vizí než realitou.

CBDC představuje inovaci ve světě peněz, která slibuje moderní, rychlé a bezpečné platby, ale zároveň vyvolává oprávněné obavy. Zkušenosti prvních průkopníků se zatím pečlivě sledují a analyzují. **Evropská unie** se na digitální euro připravuje, ale dbá na to, aby jeho zavedení bylo postupné, promyšlené a akceptované veřejností. **Česko** zatím vyčkává. Nechce být „laboratoří“ nevyzkoušených změn, ale zároveň se nechce nechat zaskočit, pokud se digitální měny stanou standardem. Pro širokou veřejnost je klíčové, aby jakákoliv digitální měna centrální banky byla uživatelsky přívětivá, dobrovolná a zachovala podobnou míru svobody jako hotovost. Jedině tak si získá **důvěru lidí**, bez níž žádné peníze (ani digitální) nemohou úspěšně plnit svou roli.